

ПРОБЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ СОЦІАЛЬНІЙ ПОЛІТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У КОНТЕКСТІ МІГРАЦІЙНОЇ КРИЗИ

Ольга Івасечко, Мар'яна Здоровега
Національний університет "Львівська політехніка"

(стаття надійшла до редколегії – 01.10.2017 р., прийнята до друку – 30.10.2017 р.)

© Івасечко О., Здоровега М., 2017

Досліджено проблеми та виклики соціальної політики ЄС у контексті міграційної кризи. Акцентовано увагу на тому, що збереження динаміки напливу біженців та подальша ескалація міграційної кризи у найближчій перспективі може стати причиною ще більшого зростання економічних видатків через необхідність фінансування соціальної політики ЄС, яке проводиться з бюджетів країн-членів, як наслідок – тягар міграційної кризи лягає на громадян-платників податків, які проживають у межах Європейського Союзу.

Ключові слова: соціальна політика, Європейський Союз, міграція, міграційна криза, біженці, міграційна політика.

PROBLEMS AND CHALLENGES OF EU SOCIAL POLICY IN THE CONTEXT OF MIGRATION CRISIS

Ivasechko Olga, Zdoroveha Mariana

Problems and challenges of EU social policy in the context of migration crisis are considered in the article. An attitude of individual member states to the migration crisis in Europe is researched. It has been determined that nowadays EU social policy remains a vulnerable area that requires a comprehensive unified approach and appropriate support to all its member states.

The emphasis is placed on the fact that preserving dynamics of the influx of refugees and further escalation of the migration crisis could increase economic costs due to the necessity of financing EU social policy from the budget of EU member states. As a result, migration crisis burden falls on taxpayers, who reside within the European Union.

Moreover, increasing the number of refugees may lead to an additional pressure on the labor market in European countries and further intensifying an unemployment problem in Europe. It is evident that such problems are not for the benefit of EU citizens, which, in turn, will cause an aggravation of interethnic confrontations and deterioration of an attitude towards foreign migrants. European citizens expect the specific objectives of common EU social policy in order to maintain peace and security, fight against unemployment, all forms of crime and organized drug trafficking, to reduce poverty, ensure equality between men and women, and for protecting the environment, quality and safety of products. To support the balance and participation of EU citizens in the European project, the EU should strengthen and reinforce integration in the social sphere.

The author draws conclusions and suggests that development of EU social policy in the future will focus on the position, according to which until the end of this decade, Europe will put its main forces on solving internal development problems and will stay in the area of high economic, social and political risks. This is a painful revision of the social market model, aimed at increasing competitiveness in order to take a leading position in the 21st century. It is determined that these challenges arising from difficulties in implementing the Europe 2020 strategy. The main obstacles are legislation at the national level and the lack of implementation of agreements at the EU level.

Key words: social policy, the European Union, migration, migration crisis, refugees, migration policy.

У контексті тенденцій розвитку останніх років світове співтовариство пересвідчилося у тому, що одним з головних питань порядку денного у XXI ст. стали міграційні проблеми (збільшення кількості міграційних потоків з країн Сходу до країн Заходу й проблеми біженців). Будучи глобальними, міграційні виклики разом з тероризмом та регіональними конфліктами формують "дестабілізуючий потенціал" та становлять потенційну загрозу всій системі міжнародних відносин. Саме тому

Європейський Союз уже не перший рік спрямовує зусилля на пошук способів запобігання, стримування та нейтралізації міграційних загроз і стабілізації ситуації в Європі. Міграційна криза завдає відчутного удару всім без винятку державам-членам ЄС, однак більше всіх наслідки таких процесів відчувають безпосередньо громадяни держав-членів, адже у зв'язку з такими подіями пріоритетним завданням соціальної політики є подолання наслідків міграційної кризи, а вже потім задоволення інтересів

самих європейців. Неврегульованість цієї проблеми призводить до загострення міжетнічних та соціальних проблем. Соціокультурні зміни, що породжуються імміграцією, етнічними і релігійними конфліктами, трансформаційними процесами, змушують суспільство шукати найприйнятніші варіанти національної співпраці.

Сьогодні варто зазначити про відсутність комплексного дослідження, яке б повною мірою відображало вплив міграційної кризи в Європі на спільну соціальну політику держав-членів ЄС, висвітлення проблем та викликів пов'язаних з цим деструктивним явищем.

У зарубіжній науковій літературі на соціальному аспекті євроінтеграції почали акцентувати увагу лише з 70–80-х рр. ХХ ст. Пріоритетного значення тоді набув аналіз проблем гармонізації соціального законодавства держав-членів. Ідеться про проблеми фінансування систем соціального забезпечення, захисту населення, а також гарантування соціальних і трудових прав. Обґрунтуванню концепцій соціальної політики ЄС присвятили свої праці такі дослідники: І. Айзінова [Айзінова 2013:49–66], Л. Андонова [Андонова 2010], які на прикладі Греції, Польщі та Угорщини здійснили свої дослідження щодо винесення уроків у процесі адаптації соціальної сфери цих країн до соціальних стандартів ЄС.

Новітні загрози та виклики соціальної політики Європейського Союзу і можливі способи їх вирішення досліджували І. Бутирська [Бутирська 2013: 491–498], Л. Вітте [Вітте 2006: 44]. І. Жарихіна розглядає причини економічного і соціального регресу в країнах Європейського Союзу [Жарихіна 2011: 28–33]. Своєю чергою, Л. Дериглазова розглядає зміни соціальної політики ЄС як реакцію на економічну кризу в Європі і світі [Дериглазова 2012: 64–74]. Проблеми соціально-економічної інтеграції мігрантів, наслідки масового переселення біженців у держави ЄС, варіанти вирішення міграційної кризи, проблеми формування єдиної соціальної політики щодо мігрантів, зарубіжний досвід політики інтеграції біженців досліджувала Н. Кондратьєва [Кондратьєва 2015: 144]. Окрім цього, варто вказати сучасних українських дослідників, які у своїх працях розглядають вплив міграційної кризи на стабільність ЄС, а також наслідки її для України, з-поміж них, такі учені: В. Бондарчук [Бондарчук 2016: 28–31], Р. Кермач [Кермач 2015], Г. Луцишин [Луцишин 2015: 41–46], О. Малиновська [Малиновська 2016: 104–114], Ч. Намонюк [Намонюк 2015], А. Солодько [Солодько 2016] та ін.

Цінною є стаття зарубіжних експертів В. Меткалфе Гох [Metcalfe-Hough 2015], Дж. Скалія [Scalia 2016], які репрезентують у своїх дослідженнях

факти, виклики та можливі рішення щодо вирішення міграційної кризи в ЄС.

Важливим інформаційним наповненням вирізняються і нормативно-правові акти Європейського Союзу, в яких фіксуються положення щодо захисту інтересів окремих соціальних груп – молоді, жінок, дітей, інвалідів, людей похилого віку, мігрантів та враховуються національними законодавствами держав-членів Об'єднання.

Метою цієї статті є з'ясувати проблеми та виклики, які постають перед сферою соціальної політики держав-членів Європейського Співтовариства в контексті міграційної кризи.

Варто зазначити, що з початку 2014 року приблизно 800 тис. осіб нелегально перетнули кордони Європейського Союзу у пошуках кращого життя на території Об'єднання, тікаючи від військових конфліктів та насильства у країнах походження. Як відзначають зарубіжні експерти, з часів Другої світової війни Європа вперше зіткнулася з такою кількістю біженців, що спричинило інтенсивні політичні дискусії, стало гострою політичною проблемою, яка потребує негайного вирішення, а також ще більш загострило і так наявні суперечності серед держав-членів ЄС щодо спільної міграційної політики Об'єднання [Metcalfe-Hough 2015]. Тому перед урядами держав-членів Співтовариства на порядку денному стоїть першочергове завдання знайти адекватну відповідь на питання міграційної кризи, яка набула сьогодні піку свого розвитку в межах ЄС.

Переломним моментом в активізації міграційних проблем для ЄС став 2015 р., що пов'язано з нестабільною ситуацією на периферії Європи та загостренням проблеми біженців, причинами чого стали війна в Сирії, загроза з боку Ісламської держави, нестабільна внутрішньополітична ситуація в Лівії, Іраку та Афганістані, окупація Криму і дестабілізація ситуації в Україні Російською Федерацією.

Без сумніву, безпека в державах-членах ЄС, перш за все, залежить від розвитку подій поза межами Європи. Основні загрози для Європейського Союзу зосереджені в південній частині континенту (міграційне питання не є винятком). Так, країни походження біженців поділені на безпечні (Албанія, Боснія і Герцеговина, Македонія, Косово, Чорногорія, Сербія, Туреччина) та небезпечні (країни Північної Африки, Близького Сходу). Хоча у вирішенні проблеми біженців зацікавлені всі країни ЄС, однак брати на себе відповідальність не всі готові, попри те, що підтримують мультilaterальну політику Спільноти.

Ключовими державами-продуцентами біженців є такі країни: Сирія, Афганістан, Еритрея та Ірак.

Йдеться про те, що 80 % шукачів притулку у 2015 році прибули саме з цих територій. У відсотковому відношенні це відповідно: 50 % біженців з Сирії, 15 % – з Афганістану, 6 % – від Еритреї і 4 % – Іраку. Поточна ситуація свідчить про те, що потік біженців у Європу різко збільшився. Так, наприклад за даними Верховного Комісара ООН у справах біженців у 2015 р. морським шляхом прибуло вдвічі більше шукачів притулку на територію ЄС (понад 590 тис. осіб), аніж їх було у 2014 р. Кількість поданих у ЄС у 2015 р. клопотань про притулок сягнула 1,1 млн, що майже вдвічі більше, ніж 2014 р., та у три рази більше, ніж 2013 р. Найбільша кількість заявників – громадяни Сирії, а також Афганістану та Іраку [Metcalfе-Hough 2015]. Окрім цього, акцентуючи увагу на профілі тих осіб, хто прибуває до Європи, варто зауважити, що він також перманентно змінюється. Тому традиційно більшість мігрантів, які прагнуть в'їхати до Європи через неконтрольовані кордони, зазвичай, чоловіки [Малиновська 2016: 108].

Позиція держав-членів ЄС щодо міграційної політики, політики прийняття додаткових квот біженців на територію Європи є неоднозначною, оскільки, як правило, будь-яку міжнародну міграцію ще до піку європейської міграційної кризи, держави Об'єднання трактували як загрозу суверенітету своїх національних та регіональних кордонів, економічній ситуації в країнах-членах, а також як небезпеку для свого населення.

Країни ЄС стикаються з численними труднощами у процесі прийняття рішень щодо міграційної ситуації. У моноетнічних державах ЄС не підтримують позиції старої Європи в її прагненні встановити імміграційні квоти для біженців, оскільки їхні суспільства не готові до прийняття такої кількості іноземців відразу. Натомість, країни старої Європи закликають дотримуватись політики мультикультуралізму та допомагати вимушеним переселенцям.

Варто зазначити, що нові масові хвилі міграції виступають дестабілізуючим фактором у межах соціальної політики ЄС та політики міграції у декількох аспектах. Цілком очевидно, що багато держав-членів Європейського Союзу не були готові до масштабної міграційної кризи і, як наслідок, відчули негативні впливи цього процесу у таких важливих системах соціального реагування на надзвичайні ситуації, як житло, освіта та охорона здоров'я. Внаслідок неконтрольованого потоку біженців держави змушені спрямовувати фінансові та програмні пріоритети соціальної інтеграції на тимчасове утримання мігрантів з можливим скороченням соціальних гарантій для громадян європейських країн через нестачу коштів у їхніх бюджетах. Додаткові

витрати на задоволення соціальних потреб біженців, як цього вимагали в Німеччині і Австрії, можуть викликати значний політичний люффт або навіть жорстку реакцію, як це сталося між місцевими політиками в німецькому Кельні. Водночас міграційні потоки сприяють стрімкому зростанню діяльності громадянського суспільства Європи, яке надає життєво-важливого значення задоволенню базових потреб біженців, таких як одяг чи надання першої медичної допомоги і, таким чином, відкриває нові горизонти для забезпечення європейського добробуту.

З початком європейської міграційної кризи окремі держави-члени ЄС стали відчувати надмірний тиск на свої кордони, адже деякі держави на зовнішніх межах Європейського Союзу припинили реєстрацію через неможливість прийняти відповідну кількість біженців. Через нерівномірний розподіл мігрантів і надмірне навантаження на Італію та Грецію в законодавстві ЄС з'явилося положення про застосування ч. 3 ст. 78 Лісабонського договору, відповідно до якого, якщо одна чи більше держав-членів ЄС у складній ситуації, пов'язаній з напливом громадян третіх країн, Європейська рада за пропозицією Європейської комісії може прийняти запобіжні заходи для призупинення цього процесу. З метою стабілізації ситуації, спричиненої міграційною кризою, ЄС запровадив квотний розподіл мігрантів, враховуючи такі показники: кількість населення держави-члена (40 %), сукупний розмір ВВП (40 %), кількість звернень за отриманням статусу біженця впродовж 2010–2014 рр. (10 %), показник безробіття (10 %) [Бурова 2016: 272]. Однак через спротив окремих держав-членів обов'язкові квоти так і не були запроваджені, натомість було вирішено здійснювати добровільний розподіл мігрантів.

Значною проблемою, з якою зіткнулися політики європейських країн, була проблема негативної реакції місцевого населення на необхідність прийняття мігрантів на фоні ускладнення ситуації в національних економічних моделях та зростання рівня безробіття [Бондарчук 2016: 30].

У 2015 – (до осені) 2016 рр. ФРН прийняла майже 1,2 млн біженців, більше половини з яких припадає на федеральні землі Північний Рейн-Вестфалія, Баварія та Баден-Вюртемберг (південна та південно-західна частина території ФРН). Німеччина є другою країною в світі після США за популярністю серед мігрантів і разом з більшістю європейських країн належить до ключових донорів гуманітарної допомоги у світі. Основний закон ФРН гарантує індивідуальне право на притулок для осіб, яких переслідують на своїй батьківщині, що й пояснює позицію Німеччини стосовно прийому біженців з правової точки зору. Окрім того, з риторики політичного керівництва Німеччини випливає те, що

країна приймає біженців, насамперед, з гуманітарних та моральних міркувань (“гуманітарний імператив” або “гуманітарна відповідальність”) [Гаспарян 2016: 326]. Зі свого боку, Угорщина та Болгарія будують паркани, щоб зупинити потік мігрантів сушею через Туреччину і Балкани [Гаспарян 2016: 326].

Збереження динаміки напливу біженців та подальша ескалація міграційної кризи у найближчій перспективі може стати причиною ще більшого зростання економічних витратів через необхідність фінансування соціальної політики ЄС, яке проводиться з бюджетів країн-членів, як наслідок – тягар міграційної кризи лягає на громадян-платників податків, які проживають в межах Європейського Союзу. Більше того, збільшення кількості біженців може спричинити додатковий тиск на ринок праці у європейських країнах та ще більшою мірою посилити проблему безробіття в Європі [Кермач 2015].

Однак, незважаючи на всі негативні прояви міграції, імміграція все ж таки потрібна Європі для запобігання дефіциту працівників, з метою забезпечення економічного розвитку і функціонування системи соціального захисту. За прогнозами, до 2060 р. активне населення ЄС зменшиться на 10 % або на 50 млн осіб, частка пенсіонерів зросте з 17,1 % до 30 %, або з 84,6 млн до 151,5 млн осіб. Важливо враховувати, що уже сьогодні є підстави для висновку про позитивний вплив припливу біженців на економіку Європи. Так, за оцінками, додаткові громадські витрати забезпечили 0,2 % зростання ВВП. У середньостроковій перспективі цей ефект буде більшим за рахунок збільшення пропозиції робочої сили [Scalia 2016].

До позитивних чинників, які упродовж останніх десятиліть впливали на формування і розвиток соціальної політики ЄС, належать глобалізація, розвиток наукоємних та інформаційних галузей економіки, зростання впливу соціальної згуртованості, вирішення соціально-економічних проблем у сфері зайнятості та ін. Попри низку позитивних аспектів сьогодні в Європі спостерігається і поширення їхніх негативних наслідків, зокрема, зростання рівня безробіття населення, трудова міграція, зниження рівня народжуваності та старіння населення.

На наш погляд, важливо розглянути способи вирішення нинішньої міграційної кризи в ЄС, що пропонують зарубіжні експерти. Отож, по-перше, вони позитивно оцінюють план переселення в ЄС, та детермінують зі свого боку цей план як крок уперед. Європа вже не вперше намагається взяти тягар міграційної кризи на себе й пропорційно розділити його між усіма членами Співтовариства задля якнайшвидшого досягнення бажаних результатів. Водночас дослідники висловлюють і певну стурбованість щодо цього плану, оскільки не всі держави-

члени Об'єднання погодились із прийняттям додаткових квот біженців на своїх територіях. Це насамперед стосується так званої коаліції незгодних держав-членів ЄС, країн Центрально-Східної Європи: Польщі, Словаччини, Угорщини і Чехії. Ще у вересні 2015 р. Вишеградська група оприлюднила спільну заяву, у якій зазначила, що будь-яка пропозиція ЄС, що має на меті запровадження обов'язкової та постійної квоти на прийом біженців, є неприйнятною.

Зарубіжні експерти також апелюють до чинних юридичних норм у ЄС, згідно з якими уряди ЄС несуть колективні зобов'язання щодо забезпечення захисту усіх мігрантів, особливо, це стосується жінок, дітей та вразливих груп, незалежно від статусу міграції, як підґрунтя для прийняття їхніх рішень та дій.

По-друге, держави-члени ЄС повинні прийняти узгоджену, довгострокову та всеохопну стратегію, спрямовану на вирішення як причин, так і наслідків поточного надходження мігрантів, зокрема в межах ширших міжнародних зусиль, спрямованих на максимізацію вигод та мінімізацію людських та економічних витрат глобальної міграції. Такі заходи повинні забезпечити належні політико-дипломатичні та економічні інвестиції в країни-продуценти мігрантів, а також вдосконалити систему надання притулку та переселення в країнах призначення в межах ЄС. Поняття “розподілу тягаря” та “солідарності” повинні бути основою такого підходу.

Потужні політико-дипломатичні зусилля в країнах походження можуть допомогти завершити міграційну кризу швидше. Крім того, хоча існують дебати щодо впливу допомоги на розвиток міграції з країн, що розвиваються, такий цілеспрямований підхід може допомогти подолати нестабільність, хронічну бідність та нерівність, які вважаються ключовими чинниками нелегальної міграції [Metcalf-Hough 2015].

По-третє, нинішня ситуація повинна розглядатись не просто як криза, але як і можливість для Європи. Людський капітал біженців та інших мігрантів неодмінно приносить навички, досвід підприємницької діяльності та потенціал, що можуть допомогти вирішити проблему, пов'язану з ринком праці та різкою різницею у доходах, що наявні в державах-членах ЄС, оскільки чії вікові категорії та рівень народжуваності перманентно знижується [Metcalf-Hough 2015]. Зарубіжні аналітичні центри (Німецька індустріальна федерація (BDI) та Інститут директорів Великої Британії) виступають за міграційну політику, яка відповідає цим потребам [Metcalf-Hough 2015], а нещодавній аналіз Бюро з питань відповідальності за бюджетні питання (OBR) свідчить, про те що “загальна міграція позитивно

впливає на стабільність державних фінансів” [Metcalfе-Hough 2015]. Немає сумніву у тому, що проблеми, які стоять на порядку денному в ЄС, а головне, внаслідок нинішнього сплеску нерегулярної міграції, є значними, але Європа повинна спільними зусиллями, гуманніше та ефективніше на це реагувати [Metcalfе-Hough 2015].

Отже, можемо зробити висновок про те, що спільна соціальна політика Європейського Союзу залишається важливою і водночас вразливою сферою компетенції ЄС, яка перебуває під впливом як зовнішніх чинників, які певною мірою диктують основні правила поведінки організації, так і внутрішніх, що можуть дестабілізувати ситуацію та потребують якнайшвидшого їхнього вирішення. На сучасному етапі розвитку соціальна політика ЄС потребує комплексного єдиного підходу та належної підтримки всіх його членів. До основних загроз, які впливають на формування та реалізацію спільної соціальної політики ЄС, належать прояви тероризму та необхідність боротьби з цим явищем, міграційна криза в Європі з різними позиціями держав-членів стосовно її вирішення, небажання окремих країн продовжувати фінансування слабких держав ЄС, які тривалий час переживають політичні та економічні кризи, зростання впливу праворадикальних партій у Європі з їхніми підходами до прийому біженців і трудових мігрантів. З метою недопущення погіршення ситуації державам варто підтримувати єдність поглядів та спільну позицію стосовно актуальних питань порядку денного і, таким чином, забезпечувати життєздатність Європейського Співтовариства. У цьому контексті перспективними слід вважати подальші дослідження динаміки становлення і розвитку політики безпеки Європейського Союзу, а також її реформування відповідно до новітніх загроз та викликів міжнародній та європейській безпеці.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Айзинова, І. (2013). Социальная политика стран Евросоюза: идеальные устремления и реальные вызовы. *Проблемы Прогнозирования: Экономика и экономические науки*, Федеральное государственное бюджетное учреждение науки Институт народно хозяйственного прогнозирования Российской академии наук, 6, 49–66.
- Андонова, Л. (2010). Перенесення соціальної політики ЄС у Польщу та Угорщину. In Ф. Шіммельфеннінг, & У. Зелдєрмаєр (Ред.). *Європеїзація Центральної та Східної Європи*. Київ: б. в., 162–187.
- Бондарчук, В. (2016). Європейська міграційна криза та стабільність ЄС. *Світове господарство та міжнародні економічні відносини*. Придніпровська державна академія будівництва та архітектури, 2, 28–31. Отримано з http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/2_2016/07.pdf.
- Бурова, К. (2016). Міграційна політика Європейського Союзу: проблеми сьогодення. *Європейська*

Інтеграція В Контексті Сучасної Геополітики. Збірник наукових статей за матеріалами наукової конференції (м. Харків, 24 травня 2016 р.), Харків: Видавництво “Право”, 268-273. Отримано з <http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/11251>.

Бутирська, І. (2013). Соціальна політика Європейського Союзу: виклики та можливості. *Держава І Право. Юридичні І Політичні Науки*, 60(2), 491–498.

Вітте, Л. (2006). Європейська соціальна модель і соціальна згуртованість: яку роль відіграє ЄС? *Фонд ім. Фрідріха Еберта, Регіональне представництво в Україні та Білорусі*. (с. 1–44). Київ: Заповіт.

Гаспарян, А. (2016). Вплив міграційних проблем на безпекову політику ФРН. *Гілея: Науковий Вісник*, 112 (9), Київ: “Всеукраїнська академія наук”, 326–329. Отримано з <https://elibrary.ru/item.asp?id=27697685>

Дериглазова, Л. (2012). Модернизация европейской социальной модели в условиях кризиса. *Вестник Томского государственного университета. История. Исторические науки*. [Федеральное государственное бюджетное образовательное учреждение высшего профессионального образования “Национальный исследовательский Томский государственный университет”](https://elibrary.ru/item.asp?id=27697685), 48, 64–74. Отримано з <https://cyberleninka.ru/journal/n/vestnik-tomskogo-gosudarstvennogo-universiteta-istoriya>.

Жарихина, И. (2011). Причины экономического и социального регресса в странах Европейского союза. *Научная Жизнь*, 1(16), 28–33. Отримано з <http://www.mirec.ru/2011-01/prichiny-ekonomicheskogo-i-socialnogo-regressa-v-stranah-evropejskogo-soyuza>

Кермач, Р. (2015). Проблема біженців в ЄС: довгострокові наслідки нового виклику. *Фонд “Демократичні Ініціативи” Імені Ілька Кучеріва*. Отримано з <http://dif.org.ua/article/problema-bizhentsiv-v-es-dovgostrokovi-naslidki-novogo-vikliku>;

Кондратьева, Н. & Потемкина, О. (2015). *Миграционные проблемы в Европе и пути их решения*. 315, 120–154. Москва: Институт Европы РАН;

Луцишин, Г. (2015). Міграційна криза в ЄС: проблема безпеки зовнішніх кордонів та загострення міжетнічних конфліктів. *Гуманітарні візії*, 1(2), 41–46.

Малиновська, О. (2016). Міграційна криза в Європі: пошуки шляхів розв’язання та наслідки для України. *Стратегічні Пріоритети*, 3, 104–114. Strategic priorities : наук.-аналіт. зб. / Нац. ін-т стратег. дослідж. – Київ: НІСД. Отримано з [http://nbuv.gov.ua/UJRN/spa_2016_3_14](http://nbuv.gov.ua/UJRN/spa_2016_3_14;);

Намонюк, Ч. (2015). Міграційна криза як загроза політичній єдності держав Євросоюзу. “*Міжнародні відносини*”. Серія: *Політичні Науки*, 9. Отримано з http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/viewFile/2643/2349

Нартюк, О. (2015). Стратегія “Європа 2020” як складова механізму оптимізації зайнятості населення в країнах ЄС. *Соціально-Трудові Відносини: теорія та практика*, Social and Labour Relations: theory and practice : зб. наук. пр. / Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана. – Київ: [б. в.], 2, 201–207. Отримано з http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe

Солодько, А. & Фітісова, А., (2016). Міграційна криза в ЄС: статистика та аналіз політики. *Аналітичний Центр CEDOS*. Отримано з <http://www.cedos.org.ua>

Scalia, G. (2016). European migrant crisis, last measures of the EU policy on migration. *Mediterraneanaffairs*, Отримано з <http://mediterraneanaffairs.com>

Metcalf-Hough, V. (2015, October 20). The migration crisis? Facts, challenges and possible solutions. *Shaping Policy For Development. Overseas Development Institute*. Отримано з <https://www.google.com.ua/url?>

REFERENCES

Aizinova, I. (2013). Social Policy of the EU Countries: Ideal Aspirations and Real Challenges. [In Russian]. *Problems of Forecasting: Economics and Economy of Science, Federal State Budgetary Institution of Science Institute of Economic Forecasting of the Russian Academy of Sciences*, 6, 49–66.

Andonova, L. (2010). The transfer of sociological policy EU from Poland to Hungary. [In Ukrainian]. In F. Shimmelfenning, & U. Sedelmähr (Ed.). *Europeanization Central and Central Asia*. (pp. 162–187). Kyiv: no title publishing house.

Bondarchuk, V. (2016). European Migration Crisis and EU Stability. [In Ukrainian]. *World Economy and International Economic Relations. Pridneprovsk State Academy of Civil Engineering and Architecture*, 2, 28–31. Retrieved from http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/2_2016/07.pdf

Burova, K. (2016). European Union Migration Policy: The Problems of the Present. [In Ukrainian]. European Integration in the Context of Modern Geopolitics. Collection of scientific papers. (pp. 268–273). Kharkiv: Publishing house “Right”. Retrieved from <http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/11251>.

Butyrskaya, I. (2013). European Union Social Policy: Challenges and Opportunities. State and Law. *Legal and Political Sciences*, 60 (2), 491–498.

Derriglazova, L. (2012). Modernization of the European Social Model in a Crisis. [In Russian]. *Bulletin of the*

Tomsk State University. History Historical sciences. Federal State Budget Educational Institution of Higher Professional Education “National Research Tomsk State University”, 48, 64–74. Retrieved from <https://cyberleninka.ru/journal/n/vestnik-tomskogo-gosudarstvennogo-universiteta-istoriya>.

Hasparyan, A. (2016). Impact of Migration Problems on Germany’s Security Policy. [In Ukrainian]. *Hylea: Scientific Herald*, 112 (9), Kyiv: All-Ukrainian Academy of Sciences, 326–329. Retrieved from <https://elibrary.ru/item.asp?id=27697685>

Kermach, R. (2015). The Problem of Refugees in the EU: the Long-Term Effects of the New Challenge. [In Ukrainian]. *Foundation for Democratic Initiatives named after Ilko Kucheriv*. Retrieved from <http://dif.org.ua/article/problema-bizhentsiv-v-es-dovgostrokovi-naslidki-novogo-vilnu>.

Kondratiev, N. & Potemkin, O. (2015). Migration problems in Europe and ways to solve them. [In Russian]. Moscow: Institute of European Studies, Russian Academy of Sciences.

Lutsyshyn, H. (2015). Migration Crisis in the EU: the Problem of the Security of the External Borders and the Intensification of Interethnic Conflicts. [In Ukrainian]. *Humanitarian Vision*, 1 (2), 41–46.

Malinovskaya, O. (2016). Migration Crisis in Europe: Finding Solutions and Implications for Ukraine. [In Ukrainian]. *Strategic Priorities*, 3, 104–114. Kyiv: NISS. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/spa_2016_3_14

Metcalf-Hough, V. (2015). The Migration Crisis? Facts, challenges and possible solutions. *Shaping Policy For Development. Overseas Development Institute*. Retrieved from <https://www.google.com.ua/url?>

Namonyuk, Ch. (2015). Migration Crisis as a Threat to the Political Unity of the States of the European Union. [In Ukrainian]. “*International relations*”. Series: *Political Sciences*, 9. Retrieved from http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/viewFile/2643/2349.

Nartyuk, O. (2015). Europe 2020 Strategy as Part of the Optimization of Employment in the EU. [In Ukrainian]. *Social-Labor Relations: Theory and Practice*, 2, 201–207. Retrieved from http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe.

Scalia, G. (2016). European Migrant Crisis, Last Measures of the EU Policy on Migration. *Mediterraneanaffairs*, Retrieved from <http://mediterraneanaffairs.com>

Solodko, A. & Fitisov A., (2016). EU Migration Crisis: Statistics and Policy Analysis. [In Ukrainian]. *CEDOS Analytical Center*. Retrieved from <http://www.cedos.org.ua>.

Witte, L. (2006). The European Social Model and Social Cohesion: What Role does the EU Play? [In Ukrainian]. Fund them Frederick Ebert, Regional Representation in Ukraine and Belarus (pp. 1–44). Kyiv: Testament

Zharikhina, I. (2011). Reasons for Economic and Social Regress in the Countries of the European Union. [In Russian]. *Scientific Life*, 1 (16), 28–33. Retrieved from <http://www.mirec.ru/2011-01/prichiny-ekonomicheskogo-i-socialnogo-regressa-v-stranah-evropejskogo-soyuza>.

